

ارتباط با مخاطب

ارائه دهنده: رضا احسان پور

- آیا تا به حال به پاسخ سوال‌های زیر و یا حتی خود این سوال‌ها فکر کرده‌ایم؟
- چرا یک نفر باید بخواهد برای بار دوم بیاید کتابخانه؟
- چه جذابیت‌هایی در کتابخانه ما وجود دارد که یک عضو را ترغیب می‌کند برای بار دوم و بیشتر باز هم به کتابخانه ما مراجعه کند؟
- آیا صرف اینکه کتابخانه‌ای مجهز و به روز از نظر منابع کتابخانه‌ای و تجهیزات داشته باشیم کفایت می‌کند؟
- چه می‌شود که آمار امانت یک کتابخانه کوچک با امکانات محدود گاهی از یک کتابخانه بزرگ و مجهز بیشتر می‌شود؟
- چه عواملی باعث می‌شود که خاطره‌ی خوبی از کتابخانه ما در ذهن اعضا و مخاطبانمان باقی بماند؟
- یکی از عوامل موثر در ایجاد انگیزه برای اعضا و مراجعین به کتابخانه برای حضور مستمر و فعال در کتابخانه، نحوه تعامل کتابداران با آنهاست. اگر قرار است کتابدار کتابخانه، «کتابیار» باشد و بتواند به سوالات اعضا در خصوص کتاب و کتابخوانی پاسخگو باشد، علاوه بر تسلط بر موضوع، لازم است بتواند در فرصت محدودی که برای پاسخگویی دارد، بهترین بازدهی و گفتگویی مفید و پربار داشته باشد.
- در این دوره بخشی از راهکارهای عملی برای ایجاد یک ارتباط شفاهی خوب و موثر با افراد به ویژه اعضای یک کتابخانه را بررسی می‌کنیم. این فقط یک شروع است...

آشنائی با رمان

ارائه دهنده: علیاکبر شیروانی

داستان عمری به اندازه‌ی زندگی بشر دارد. انسان‌ها آمده‌اند و رفته‌اند و داستان‌ها همچنان باقی مانده‌اند. داستان در عمر دراز و پرفراز و نشیبش اما پیچیده و سخت شد. در این پیچیدگی‌ها شکل و نوع جدیدی متولد شد که رمان نام گرفت. رمان گرچه نَسَب از داستان و حکایت‌های کهن می‌برد اما ساده‌انگاری ست که آن را همان داستان دانست.

رمان چیست؟ امروزه دو جریان افراطی در میان طرفداران داستان وجود دارد. یکی هر داستان بلندی را رمان می‌خواند و دیگری چنان شرایط سختی برای اینکه داستانی را رمان بداند می‌گذارد که می‌گوید اصلاً رمان فارسی تولید نشده و زبان فارسی چیزی به نام رمان ندارد. پاسخ به چستی رمان هم از افتادن در ساده‌نگاری نگاه اول ما را نجات می‌دهد و هم از صعب‌انگاری نگاه دوم.

برای شناخت رمان بیش‌وکم نیاز است سه بحث اساسی را مطرح کنیم:

الف) شناخت عناصر تشکیل دهنده‌ی رمان (ب) آشنائی با مفهوم ژانر در رمان (ج) مکتب‌های ادبی

با گفتگو در مورد این سه موضوع که پیشینه‌ی انتزاعی و نظری دارد تا حدی می‌توانیم با پرسش اصلی پاسخ بگوئیم. از طرفی با مطالعه‌ی بیشتر رمان با در نظر گرفتن این عناصر قوه‌ی شناخت سره از ناسره را پیدا خواهیم کرد. برای آشنائی ملموس و کاربردی شدن مباحث مطرح شده براساس ملیت رمان‌نویسان به معرفی رمان‌نویسان به نام خواهیم پرداخت و برخی از رمان‌های مهم و تاثیرگذار آنها را معرفی خواهیم کرد. معرفی رمان از چند جهت صورت می‌گیرد. از طرفی آشنائی با هر بحثی با شناخت بهترین‌های آن حوزه صورت می‌گیرد. مثلاً کسی که بخواهد با شعر فارسی آشنا بشود را به حافظ و سعدی و مولانا ارجاع می‌دهند. از سوی دیگر در بهترین‌های رمان به ما کمک می‌کند که از میان هزاران رمانی که هر روزه تالیف یا ترجمه می‌شود نمونه‌های خوب و خواندنی را بهتر بشناسیم. و در تکمله‌ی دوره می‌تواند کمک کند که عناصر، ژانر و مکتب‌های رمان را بتوانیم با این نمونه‌ها بهتر بشناسیم.

ششمین دوره آموزشی مشاوره کتابدار

اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ - استان هرمزگان
معاونت توسعه کتابخانه‌ها و کتابخوانی

اداره کل منابع

آشنایی با حوزه‌ی نشر کودک و نوجوان

ارائه دهنده: سعید اوضح

کودک چه نسبتی با کتاب دارد که والدین هم و مربیان هم و غم خود را به آن اختصاص می‌دهند؟ همپا یا بیشتر از مقداری که برای کودک اسباب‌بازی خریده می‌شود کتاب نیز خریداری می‌شود. در بیشتر خانه‌هایی که کودکی دارند در گوشه و کنار اتاق‌ها و زیر میل کتاب‌هایی پراکنده‌اند. آشکار است که بخشی از هویت و شخصیت شخص در گرو آموخته‌های مستقیم و غیرمستقیم زندگی اوست. اهمیتی که کتاب کودک دارد از آن جهت است که به طور غیر مستقیم، اما پایدار و مانا، در شکل‌گیری او موثر است.

اما فرض کنیم خمیری را بخواهیم شکل دهیم یا حتی بخشی از آن را شکل بدهیم. هم اشکال زیبا می‌توان ساخت و هم شکل معوج. در حالی که ما به شکل خیلی چیزها از جمله خانه و لباس و ماشین و محل کار اهمیت می‌دهیم از شکل شخصیت خود و اطرافیان مان غافلیم. کتاب به عنوان پدیده‌ای موثر در شکل‌گیری کتاب کودک همیشه مهم بوده و خواهد بود. بنا داریم در این دوره با محوریت موضوعات زیر به گفتگو درباره‌ی کتاب کودک بپردازیم:

۱. تاریخ ادبیات کودک در ایران و جهان
۲. آشنایی با شاعران، نویسندگان و تصویرگران جشنواره‌ها و مجلات حوزه‌ی کودک
۳. ویژگی‌های محتوایی، فرمی، روانشناختی و زبانی کتاب خوب
۴. چالش‌های موجود بازار نشر کتاب کودک

اگر این موضوعات بتواند دریچه‌ای به رویمان باز کند تا برای کودکان مان کتاب‌های بهتر بخوانیم و اعضاء کتابخانه‌ها را با کتاب‌های خوب آشنا کنیم، به هدف این دوره رسیده‌ایم.

آشنایی با ادبیات عامه‌پسند ایرانی

ارائه دهنده: مجید خدابخش

«دوست داشتیم از ملاک اداره کل منابع در حذف بعضی از کتاب‌هاست آگاه شوم. چگونه می‌شود دو کتاب از یک نویسنده و یک ناشر با محتوای شبیه به یکدیگر، یکی رد و دیگری تایید می‌شود؟ اگر یکی از این کتاب‌ها را مطالعه کرده باشید، حتماً متوجه سادگی و بی‌ضرری آنها خواهید شد. برای من جای تعجب دارد که چطور این کتاب‌ها، غیرمجاز تشخیص داده می‌شود. این صفت عامه‌پسند را چه کسی و از کجا روی این کتاب‌ها گذاشته است که تا اسمی از یکی از این نویسندگان یا کتاب‌هایشان برده می‌شود با این جمله آدم را ساکت می‌کنند که: اینها که عامه‌پسند هستند! مگر عامه‌پسند بودن چه ایرادی دارد؟ اینکه نویسنده‌ای موفق شده به گونه‌ای بنویسد که خواننده با داستانهایش ارتباط برقرار کند و آنها را با میل و رغبت پیگیری بخواند، خطاست؟»

این بخش‌هایی از نامه‌های کتابداران به اداره کل منابع و طرح سؤال ایشان نسبت به چگونگی بررسی استعلام کتب اهدایی است.

این پرسش‌ها و چندین و چند سوال دیگر ما را به پژوهشی رهنمون شد که انجام آن قریب یک سال به طول انجامید. تحقیقی که ثمره‌ی آن کتابی معادل ۱۵۰۰ صفحه پیرامون مهم‌ترین کتابهای حوزه ادبیات داستانی عامه‌پسند ایرانی است. بر آنیم که بر اساس دست‌آوردهای حاصل از بررسی یاد شده در کارگاه آموزشی که با این نام یاد می‌شود اهداف ذیل را پیگیری کنیم:

گفتگو و مباحثه پیرامون آنچه که از تحقیق یاد شده به دست آمده است. تعریف داستان عامه‌پسند/ ویژگی‌های این گونه ادبی/ تاریخچه‌ی شکل‌گیری آن در ایران/ اثرگذارترین نویسندگان این حوزه/ مهم‌ترین کتابهای این نویسندگان/ درون‌مایه‌های استفاده شده در این داستان‌ها

- نقد و بررسی عملکرد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این حوزه
- بررسی امکان طرح افق‌های پژوهشی مشترک جدید میان کتابداران محترم و همکاران ستاد

معرفی ترجمه‌های قرآن کریم

ارائه دهنده: محمد نوریان

قرآن منبع اصلی دین و راهنمای سعادت انسان است. قرآن صرفاً یک سلسله اندرزهای ساده اخلاقی نیست. بلکه منشوری‌ست از اصول اعتقادات، احکام، اخلاق، اندیشه و دیگر چیزهایی‌ست که برای یک انسان لازم و ضروری است. بهترین زبان برای معرفی قرآن، خود قرآن است. قطعاً این قرآن به [آیینی] که خود پایدارتر است راه می‌نماید. اسراء ۹۷. هدایت به مسیری که سعادت دنیا و آخرت اینای بشر را تامین می‌کند. اما وقتی به جایگاه و نقش قرآن کریم در ابعاد مختلف زندگی مسلمانان نگاه می‌کنیم بیشتر مهجوریت قرآن را در بین مسلمانان می‌بینیم. مهجوریت‌زدایی از قرآن با توجه دادن افراد جامعه به معانی و مفاهیم قرآن فراهم می‌آید. آشنایی با ترجمه‌ها و تفاسیر قرآن گامی ضروری در جهت آشنایی عموم مردم با قرآن و انس بیشتر با معارف والای این کتاب مقدس است.

پژوهش «معرفی ترجمه‌های قرآن» تلاشی‌ست در راستای آشنایی کتابداران گرامی با حدود ۱۸ ترجمه‌ی فارسی قرآن کریم از میان بیش از ۷۰ ترجمه موجود. شیوه‌ی معرفی ترجمه‌ها به گونه‌ای‌ست که با اطمینان می‌توان ادعا کرد که بی‌نظیر است و در هیچ یک از مراکز قرآنی در کشور پژوهشی با این مختصات صورت نگرفته است. در این معرفی با انتخاب شاخص‌های واحد در همه‌ی ترجمه‌ها (نظیر: روان بودن، توضیحات تفسیری، ترجمه مفردات، نوع مخاطبین و غیره) امکان مقایسه میان ترجمه‌های مختلف فراهم شده است تا هر کس متناسب با سطح تحصیلات و نوع علاقه‌مندی‌های خود در باب نوع متن ترجمه (ادبی، تحت‌اللفظی، با شرح و تفصیل و غیره) بتواند بهترین ترجمه‌ی قرآن را انتخاب نماید و بطور روزانه پس از قرائت قرآن با مراجعه به آن بتواند او را در فهم بهتر مفاهیم قرآن یاری رساند.

